

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO. 410.024.02.2018

Poznań, 27 listopada 2018 r.

Pan
dr n. med. Andrzej Trybusz
Wielkopolski Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny
ul. Noskowskiego 23
61-705 Poznań

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, przesyła w załączeniu wystąpienie pokontrolne w ramach kontroli „Zatrudnianie osób niepełnosprawnych przez administrację publiczną i państwowe osoby prawne”.

03044818

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI WOJEWÓDZKA STACJA
SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W POZNANI
Delegatura w Poznaniu KANCELARIA

WPEŁNIŁ DNIA	29. 11. 2018	P.
L.dz.	1635/18	zat. 1
Znak sprawy		

u
-11-29

LPO. 410.024.02.2018

Poznań, 27 listopada 2018 r.

Pan
dr n. med. Andrzej Trybusz
Wielkopolski Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny
ul. Noskowskiego 23
61-705 Poznań

Szanowny Panie Dyrektore

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, przesyła w załączeniu wystąpienie pokontrolne w ramach kontroli „Zatrudnianie osób niepełnosprawnych przez administrację publiczną i państwowe osoby prawne”.

Grzegorz Małosiński
DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Poznaniu
z up.
G. Małosiński
Grzegorz Małosiński
Wicedyrektor

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.024.02.2018

P/18/060

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/060 – Zatrudnianie osób niepełnosprawnych przez administrację publiczną i państwowe osoby prawne
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Wojciech Borówka-Jakubowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/140/2018 z 10 września 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-3)
Jednostka kontrolowana	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu ul. Noskowskiego 23, 61-705 Poznań (dalej „WSSE” albo „Stacja”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	dr n. med. Andrzej Trybusz, Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny ¹ (dowód: akta kontroli str. 4)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

Stacja w latach 2016-2018 (I półrocze)³ nie podejmowała skutecznych działań ukierunkowanych na zatrudnienie osób niepełnosprawnych i tym samym zwiększenia wskaźnika zatrudnienia tych osób. W okresie objętym kontrolą wskaźnik ten spadł z 2,9% do 2,0%, co skutkowało zwiększeniem wysokości dokonywanych wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych⁴. W procesie rekrutacji nie wprowadzono żadnych preferencji, które mogłyby zachęcić osoby niepełnosprawne do podjęcia pracy w WSSE. Stacja nie korzystała z możliwości zamieszczania na stronach internetowych dedykowanych osobom niepełnosprawnym⁵ informacji o wolnych stanowiskach pracy. Nie zainicjowano również współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz niepełnosprawnych, z uczelniami wyższymi w celu upowszechniania wiedzy o możliwości zatrudnienia bądź odbycia stażu wśród studentów z niepełnosprawnościami, oraz z powiatowymi urzędami pracy w celu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Nie sprzyjało to wzrostowi liczby takich osób zatrudnionych w WSSE - w 51 przeprowadzonych naborach, uczestniczyła zaledwie jedna osoba niepełnosprawna. Rzetelnie naliczono

¹ Od 1 sierpnia 2006 r. Jednocześnie Dyrektor Stacji.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Dalej także „okres objęty kontrolą”, „kontrolowany okres”.

⁴ Dalej „PFRON”.

⁵ Na przykład <http://www.niepelnosprawni.pl/>

i terminowo wnoszono wpłaty na PFRON. Stacja nie korzystała z możliwości obniżenia tych wpłat.

Siedziby WSSE w Poznaniu przy ulicy Noskowskiego nr 23 (główna siedziba) i 21, Libelta 36 oraz Nowowiejskiego 60 nie były dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W okresie objętym kontrolą nie podejmowano żadnych działań w celu likwidacji istniejących barier architektonicznych, uniemożliwiających lub utrudniających dostęp i funkcjonowanie takim osobom. Głównymi przyczynami był wiek budynków, objęcie ich nadzorem Miejskiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu oraz brak środków finansowych. W budynku na Osiedlu Przyjaźni 118 zamontowane były odpowiednio szerokie drzwi wejściowe bez progów oraz domofon pozwalający osobie niepełnosprawnej wezwać pracownika Stacji. Wydzielono także pomieszczenie sanitarno-higieniczne przystosowane do potrzeb tych osób. Natomiast krawędzie schodów w tym budynku nie były odpowiednio oznaczone.

Stacja przestrzegała praw pracowników niepełnosprawnych dotyczących czasu pracy, uprawnień do przerwy i dodatkowego urlopu wypoczynkowego. Stanowiska pracy były przystosowane do ich potrzeb⁶.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Zatrudnienie osób niepełnosprawnych w Stacji w przeliczeniu na pełen wymiar czasu pracy wynosiło: 9 - według stanu na 31 grudnia 2016 r., 6 - według stanu na 31 grudnia 2017 r., 5 - według stanu na 31 stycznia i 28 lutego 2018 r. oraz 6 - według stanu na koniec marca, kwietnia, maja i czerwca 2018 r. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa w art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁷, wyliczony zgodnie z art. 21 tej ustawy, na przestrzeni lat 2016-2018 (I półrocze) spadł z 2,9% do 2,0%⁸.

W okresie objętym kontrolą pracę w Stacji zakończyły cztery osoby niepełnosprawne (wszystkie w 2017 r.). Dwie umowy zostały rozwiązane na mocy porozumienia stron, jedna z upływem czasu na jaki została zawarta. Jedna osoba została zwolniona w związku z likwidacją stanowiska.

Natomiast z dniem _____ zatrudniono jedną osobę niepełnosprawną⁹, na podstawie umowy o pracę na stanowisko _____

(dowód: akta kontroli str. 159-162, 163, 167-170)

1.2. W latach 2016-2018 (I półrocze) w 51 przeprowadzonych naborach, w wyniku których przyjęto do pracy 51 pracowników, uczestniczyła zaledwie jedna osoba niepełnosprawna. W trakcie naborów w szczególności: nie współpracowano

⁶ Państwowa Inspekcja Pracy ustaliła, że Stacja nie zatrudniała w trakcie jej kontroli pracowników w niepełnosprawnością ruchową wymagającą korzystania z wózków inwalidzkich lub kul ortopedycznych.

⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 511, ze zm., dalej „ustawa o rehabilitacji”

⁸ W styczniu i lutym 2018 r. oscylował wokół 1,8%.

⁹ Łącznie w okresie objętym kontrolą zatrudniono 51 osób.

z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych m.in. w celu upowszechnienia wiedzy dotyczącej możliwości ubiegania się o pracę, nie współpracowano z uczelniami w celu informowania studentów niepełnosprawnych o możliwości odbycia praktyk, stażu i zatrudnienia, nie podejmowano działań ukierunkowanych na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych za pośrednictwem urzędu pracy. Jak wynika z wyjaśnień starszego specjalisty ds. pracowniczych, wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych utrzymuje się na niskim poziomie ponieważ praca w Stacji jest uciążliwa (w terenie i laboratoriach) a pomieszczenia w budynkach uniemożliwiają dostęp dla takich osób, głównie z niepełnosprawnością ruchową. Dlatego osoby niepełnosprawne bardzo rzadko poszukują pracy w WSSE. Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że w trakcie rekrutacji zapewniony jest równy dostęp kandydatów do pracy, w tym osób z niepełnosprawnościami. Wskazano, że istnieje możliwość odsłuchania tekstu ogłoszeń a w Stacji zatrudniona jest osoba przeszkolona w zakresie języka migowego.

(dowód: akta kontroli str. 156-158, 159-162, 164, 165-166, 196-197)

1.3. Dwóch pracowników Stacji odpowiedzialnych za rekrutację i sprawy kadrowe w okresie objętym kontrolą uczestniczyło w szkoleniu dotyczących problematyki zatrudniania osób niepełnosprawnych (konferencja „Zatrudnienie w administracji oraz podnoszenie kwalifikacji osób niepełnosprawnych”, zorganizowana przez PFRON).

Z wyjaśnień starszego specjalisty ds. pracowniczych wynika, że pracownicy Stacji byli informowani, że w przypadku stwierdzenia u nich niepełnosprawności są zobowiązani do dostarczenia stosownego orzeczenia.

W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono przypadków opóźnień w dostarczeniu orzeczenia.

(dowód: akta kontroli str. 159-162, 164)

1.4. Wysokość wpłat na PFRON dokonywanych przez Stację, wymaganych art. 21 ust. 1 ustawy o rehabilitacji, wynosiła: za 2016 r. – 169.115 zł, za 2017 r. – 180.677 zł¹⁰, a w 2018 r. za: styczeń – 20.025 zł, luty – 20.226 zł, marzec – 20.560 zł, kwiecień – 20.489 zł, maj – 20.343 zł, czerwiec – 20.761 zł.

Wpłaty na PFRON za analizowane miesiące (wrzesień - listopad 2016 r. i 2017 r., grudzień 2017 r. oraz styczeń - maj 2018 r.) dokonywane były w terminie określonym w art. 49 ust. 2 ustawy o rehabilitacji, tj. do dnia 20 następnego miesiąca po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności powodujące powstanie obowiązku wpłat.

(dowód: akta kontroli str. 147-150)

1.5. Badaniem kontrolnym objęto prawidłowość naliczania wpłat na PFRON za ww. miesiące. Kontrola wykazała, że Stacja rzetelnie naliczała te wpłaty, zgodnie z algorytmem określonym w art. 21 ust. 1 i 2 ustawy o rehabilitacji oraz objaśnieniami do formularza DEK-I-0 (deklaracja miesięcznych wpłat na PRON),

¹⁰ Składki za grudzień 2016 r. i grudzień 2017 r. zostały uregulowane w tych miesiącach

stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 22 czerwca 2016 r.¹¹

(dowód: akta kontroli str. 151-155)

1.6. Stacja w kontrolowanym okresie nie korzystała z możliwości obniżenia wpłat na PFRON, na zasadach określonych w art. 22 ustawy o rehabilitacji. W wyjaśnieniach starszy specjalista ds. pracowniczych wskazała na brak zapotrzebowania na towary i usługi oferowane przez zakłady pracy chronionej.

(dowód: akta kontroli str. 159-162, 164)

1.7. W Regulaminie pracy¹² nie określono zasad i trybu naboru do pracy¹³. Ogłoszenia o poszukiwaniu osób na wolne stanowiska pracy umieszczane były w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) oraz na stronie internetowej Stacji. Łącznie przeprowadzono 51 postępowań, a w ich wyniku przyjęto 51 osób, w tym jedną niepełnosprawną. Ogłoszenia o pracę zawierały: nazwę, określenie stanowiska pracy, wymagania związane ze stanowiskiem pracy, zakres zadań wykonywanych na danym stanowisku, wymagane dokumenty, termin, adres i sposób składania dokumentów. Ogłoszenia te nie były kierowane stricte do osób niepełnosprawnych (jako adresatów). Były natomiast udostępniane w formie dostępnej dla osób niesłyszących¹⁴. Ponadto w Stacji zatrudniono osobę ze znajomością języka migowego. Z rekrutacji pracowników nie sporządzano protokołów¹⁵. Nabory były organizowane przez kierowników komórek organizacyjnych, którzy wyłaniali kandydatów w sposób nieograniczający dostępu do pracy osobom niepełnosprawnym (jedynym wyznacznikiem było spełnienie określonych wymogów).

(dowód: akta kontroli str. 5-119, 196-197)

1.8. Stacja w kontrolowanym okresie nie korzystała ze środków PFRON „Stabilne zatrudnienie – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej”. Nie ponosiła wydatków w zakresie adaptacji pomieszczeń dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyposażenia stanowisk pracy. Starszy specjalista ds. pracowniczych wyjaśniła, że zgodnie z posiadanymi orzeczeniami stanowiska pracy zatrudnionych niepełnosprawnych nie wymagały specjalnego przystosowania.

(dowód: akta kontroli str. 146, 159-162, 201)

1.9. Zagadnienia dotyczące zatrudniania osób niepełnosprawnych nie były przedmiotem szczególnego zainteresowania kierownictwa Stacji. Dyrektor WSSE wyjaśnił m.in., że poszukując kandydatów do pracy dopuszcza się możliwość zatrudniania takich osób. Muszą one spełnić warunki dotyczące wymaganych kwalifikacji, takie same jak pozostali kandydaci, a rekrutacje są przygotowywane

¹¹ W sprawie ustalenia wzorów deklaracji składanych Zarządowi Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przez pracodawców zobowiązanych do wpłat na ten Fundusz (Dz. U. poz. 956).

¹² Ustalony zarządzeniem Dyrektora Stacji z 9 marca 2015 r.

¹³ W zakresie naborów do pracy, Stacji nie obowiązywały przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1559, dalej „ustawa o służbie cywilnej”) oraz ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1260, ze zm., dalej „ustawa o pracownikach samorządowych”).

¹⁴ Dzięki zastosowaniu programu czytającego tekst (translator mowy).

¹⁵ Brak możliwości określenia czy do ogłoszonych naborów zgłaszali się kandydaci będący osobami niepełnosprawnymi.

i prowadzone w sposób nieograniczający dostępu osobom niepełnosprawnym. Wskazał jednocześnie, że budynki zajmowane przez Stację – za wyjątkiem jednego – znajdują się pod opieką konserwatora zabytków, co de facto uniemożliwia przeprowadzanie w nich istotnych zmian, w tym pod kątem zatrudniania osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 156-158)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, na nieskuteczność działań Stacji w zwiększeniu zatrudnienia osób niepełnosprawnych. W procesie rekrutacji nie wprowadzono żadnych preferencji, które mogłyby zachęcić takie osoby do podjęcia pracy oraz nie podjęto współpracy z organizacjami działającymi na ich rzecz. Pomimo upubliczniania ofert pracy na stronach internetowych WSSE i w jej Biuletynie Informacji Publicznej, w okresie objętym kontrolą zatrudniono tylko jedną niepełnosprawną osobę, a jednocześnie w tym czasie pracę w Stacji zakończyło czterech takich pracowników. Skutkowało to zmniejszeniem - i tak już niskiego - wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, a w konsekwencji wzrostem dokonywanych wpłat na PFRON. Przeciwdziałaniu takim tendencjom służyła ratyfikacja 6 września 2012 r. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych¹⁶, w której w art. 27 ust. 1 Polska uznała prawo osób niepełnosprawnych do pracy, na zasadach równości z innymi osobami oraz zobowiązała się do ochrony i popierania realizacji ich prawa do pracy między innymi poprzez popieranie zatrudniania osób niepełnosprawnych w sektorze publicznym oraz zdobywania przez nich doświadczenia zawodowego. Podobnie Sejm RP, w § 2 w zw. z 1 pkt 6 Karty praw osób niepełnosprawnych¹⁷ wezwał Rząd RP do podjęcia działań ukierunkowanych na urzeczywistnienie praw osób niepełnosprawnych, m.in. do pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami.

Ocena
częstkowa

Stacja przez dwa i pół roku objęte kontrolą nie podejmowała skutecznych działań ukierunkowanych na zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych i tym samym na zwiększenie wskaźnika zatrudnienia tych osób, wynoszącego na koniec czerwca 2018 r. zaledwie 2,0%. W rezultacie, w 51 przeprowadzonych naborach, w wyniku których zatrudniono 51 pracowników, uczestniczyła zaledwie jedna osoba niepełnosprawna. Rzetelnie naliczono, a także terminowo dokonywano wpłat na PFRON. WSSE nie korzystała z możliwości obniżenia tych wpłat.

2. Przestrzeganie praw pracowników niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

2.1. Z równoległe przeprowadzonej - w porozumieniu z NIK – kontroli Państwowej Inspekcji Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Poznaniu (dalej „PIP”), w zakresie przestrzegania przez WSSE przepisów w zakresie uprawnień osób niepełnosprawnych oraz spełniania warunków dotyczących przystosowania stanowisk pracy do potrzeb tych osób wynika m.in., że w zakresie: czasu pracy,

¹⁶ Sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169).

¹⁷ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M. P. Nr 50, poz. 475), zwana dalej „Kartą praw osób niepełnosprawnych”.

uprawnień do przerwy, prawa do dodatkowego urlopu wypoczynkowego, prawa do płatnego zwolnienia od pracy, przystosowania stanowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych nie stwierdzono nieprawidłowości¹⁸. PIP ustaliła natomiast, że jedna osoba zaległa urlop za 2015 r. (jeden dzień) wykorzystwała w dniu 17 października 2016 r., a zaległa urlop za 2016 r. (jeden dzień) – 5 lutego 2018 r.¹⁹
(dowód: akta kontroli str. 178-195, 198-200)

2.1. Zgodnie z obowiązującym Regulaminem organizacyjnym²⁰ w Stacji funkcjonowało stanowisko audytora wewnętrznego. W planach pracy na lata 2016-2018 nie ujęto zagadnień dotyczących przestrzegania praw oraz warunków pracy osób niepełnosprawnych. Jak podano w wyjaśnieniach nie uważano tego zagadnienia za istotne.

(dowód: akta kontroli str. 127, 201)

2.2. Stacja w okresie objętym kontrolą nie był kontrolowany przez PIP w zakresie przestrzegania praw i warunków pracy pracowników niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 159-162)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W Stacji przestrzegano prawa pracowników niepełnosprawnych dotyczące czasu pracy, uprawnień do przerwy i dodatkowego urlopu wypoczynkowego, a stanowiska pracy były dostosowane do ich potrzeb²¹.

3. Działania w zakresie dostosowania budynków – miejsc wykonywania pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

3.1. Siedziby Stacji znajdowały się w Poznaniu przy ulicy Noskowskiego 23 (główna siedziba)²² i 21, Libelta 36, Nowowiejskiego 60, a także na Osiedlu Przyjaźni 118. Były to budynki wybudowane w okresie od lat 20-tych XIX wieku²³ do 1972 r., z pierwotnym przeznaczeniem na cele mieszkalne, w tym z funkcją lecznictwa oraz na żłobek.

Oględzinami objęto trzy budynki zajmowane przez WSSE, przy ulicy Noskowskiego nr 23 (główna siedziba) i 21, oraz na Osiedlu Przyjaźni 118, w zakresie ich dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych, oraz w zakresie spełnienia niektórych wymogów²⁴ określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia

¹⁸ Stwierdzono brak wypłaty podwyżki za okres od lipca 2018 r. Stosowna decyzja zwiększająca wydatki w paragrafach płacowych wydana została przez Ministra Finansów dopiero 13 października 2018 r. Po otrzymaniu środków Stacja wypłaciła podwyżki z odsetkami.

¹⁹ Zgodnie z art. 168 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, ze zm.) urlopu niewykorzystanego w terminie ustalonym zgodnie z art. 163 należy pracownikowi udzielić najpóźniej do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego, nie dotyczy to jednak części urlopu udzielanego zgodnie z art. 167², tj. czterech dni urlopu na żądanie pracownika.

²⁰ Załącznik do zarządzenia Dyrektora Stacji nr 11/17 z 9 maja 2017 r.

²¹ PIP ustaliła, że Stacja nie zatrudniała w trakcie kontroli pracowników w niepełnosprawnością ruchową wymagającą korzystania z wózków inwalidzkich lub kul ortopedycznych.

²² Pod tym adresem znajduje się również dawny budynek gospodarczy zlokalizowany w głębi działki, w 2001 r. adaptowany na punkt szczepień ochronnych, a w 2009 r. na Pracownię Materiałów do Kontaktów z Wodą LBWiG.

²³ Najprawdopodobniej – brak dokładnej daty.

²⁴ W zakresie: dojść i dojazdów do budynków, wejść do budynków, miejsc postojowych dla samochodów, ogrodzeń, schodów, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, urządzeń dźwigowych.

12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie²⁵.

Budynki przy ulicy Noskowskiego (wielokondygnacyjne, wybudowane w latach lat 20-tych XIX wieku oraz 1911-1920, znajdujące się pod opieką Miejskiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu) nie były dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Nie było w nich wind i podjazdów, ani też odpowiednio dostosowanych toalet. Dojścia i dojazdy do budynków miały zainstalowane oświetlenie elektryczne, zapewniające bezpieczne ich użytkowanie po zapadnięciu zmroku (§ 14 ust. 4 Rozporządzenia). Do wejść do budynków były doprowadzone utwardzone dojścia (§ 16 ust. 1 Rozporządzenia). W pasie drogowym ulicy Noskowskiego²⁶ wydzielono dwa stanowiska dla pojazdów osób niepełnosprawnych. Krawędzie stopni schodów posiadały kontrastowe oznaczenia (§ 71 ust. 4 Rozporządzenia).

Natomiast w budynku na Osiedlu Przyjaźni 118 (budynek dwukondygnacyjny powstały w 1972 r., następnie zmodernizowany) zamontowano odpowiednio szerokie drzwi wejściowe bez progów (§ 62 ust. 1 i 3 Rozporządzenia), oraz domofon pozwalający osobom niepełnosprawnym wezwać pracownika Stacji. W budynku nie było windy, wydzielone zostało natomiast pomieszczenie sanitarno-higieniczne przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych (§ 86 Rozporządzenia). Dojście i dojazd do budynku miały zainstalowane oświetlenie elektryczne, zapewniające bezpieczne ich użytkowanie po zapadnięciu zmroku. Do wejścia do budynku było doprowadzone utwardzone dojście (wejście nie wymagające podjazdu).

(dowód: akta kontroli str. 128-145, 202)

3.3. Stacja nie posiadała urządzeń wymagających badań okresowych i przeglądów konserwacyjnych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego²⁷.

Planując wydatki Stacji, w poszczególnych latach objętych kontrolą, nie uwzględniano w nich wydatków na likwidację barier istniejących w zajmowanych budynkach. W wyjaśnieniach dyrektora Stacji, zastępcy głównego księgowego oraz starszego specjalisty ds. pracowniczych wskazano na wiek i pierwotne przeznaczenie budynków, nadzór Miejskiego Konserwatora Zabytków, oraz na to, że nakłady finansowe niezbędne do dostosowania tych obiektów dla osób niepełnosprawnych przewyższają możliwości finansowe Stacji. Dodano, że WSSE od 2006 r. stara się o pozyskanie środków na rozbudowę budynku przy ul. Nowowiejskiego 60, uwzględniającą m.in. udogodnienia dla osób

²⁵ Dz. U. z 2015 r. poz. 1422, ze zm., zwane dalej „Rozporządzeniem”. Weszło w życie 16 grudnia 2002 r. Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia, jego przepisy stosuje się przy projektowaniu, budowie i przebudowie oraz przy zmianie sposobu użytkowania budynków oraz budowli nadziemnych i podziemnych spełniających funkcje użytkowe budynków, a także do związanych z nimi urządzeń budowlanych, z zastrzeżeniem § 207 ust. 2. Analogiczną regulację zawierało poprzednio obowiązujące rozporządzenie Ministra Gospodarki Przemysłowej i Budownictwa z dnia 14 grudnia 1994 r., o tej samej nazwie (Dz. U. z 1999 r. Nr 15 poz. 140, ze zm.).

²⁶ Zarządzanej przez Zarząd Dróg Miejskich w Poznaniu.

²⁷ Dz. U. Nr 193 poz. 1890.

niepełnosprawnych, jednak inwestycja nie znalazła uznania u dysponenta nadrzędnego.

(dowód: akta kontroli str. 128-145, 146, 156-162)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Stacji w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Krawędzie stopni schodów w zmodernizowanym i dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych budynku WSSE na Osiedlu Przyjaźni 118 nie wyróżniały się kolorem kontrastującym z kolorem posadzki, co było niezgodne z 71 ust. 4 Rozporządzenia. Kierownik Oddziału Technicznego wyjaśnił, że schody były wykonane w okresie przed przejęciem budynku przez Stację i zadeklarował, że poczynione zostaną starania o ich oznaczenie.

(dowód: akta kontroli str. 130, 202)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że m.in. budynki biurowe Stacji przy ulicy Noskowskiego nie były przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich. Jakkolwiek NIK dostrzega ograniczenia wynikające z faktu objęcia ich opieką przez konserwatora zabytków, to sytuacja taka praktycznie wyklucza kandydatów do pracy z niepełnosprawnościami. Zgodnie z § 3 pkt 6 Rozporządzenia wymienione budynki są obiektami użyteczności publicznej. W § 2 w zw. z § 1 pkt 8 Karty praw osób niepełnosprawnych Sejm RP wezwał Rząd RP do podjęcia działań w celu urzeczywistnienia praw osób niepełnosprawnych do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym m.in. dostępu do urzędów i obiektów użyteczności publicznej.

2. Ogrodzenie zabytkowego budynku przy ulicy Noskowskiego nr 23 miało na wysokości mniejszej niż 1,8 m ostro zakończone pręty, stwarzające zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi, tj. nie spełniało obecnych standardów, określonych w § 41 ust. 1 i 2 aktualnie obowiązującego Rozporządzenia, a także w § 43 ust. 1 wcześniej obowiązującego rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 14 grudnia 1994 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie²⁸.

Kierownik Oddziału Technicznego wyjaśnił, że ogrodzenie to powstało wraz z budynkiem w latach 1911-1912, a latach 2001-2002 przeprowadzono jego remont, z wykorzystaniem ozdobnych elementów pozostałych z rozebranego parkanu. Dodał, że WSSE ma w planach gruntowny remont ogrodzenia frontowego, jednak jego termin jest uzależniony od pozyskania środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 132, 133, 202)

Dostrzegając zabytkowy charakter budynku i podnoszone kwestie finansowe, NIK wskazuje, że dalsze, w szczególności długotrwałe, utrzymywanie tego stanu w pobliżu uczęszczanego ciągu komunikacyjnego może być brzemiennie w skutkach i nie powinno być bagatelizowane.

Ocena cząstkowa

W Stacji nie podjęto działań w zakresie dostosowania pięciu z sześciu zajmowanych budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych i likwidacji istniejących barier

²⁸ Dz. U. z 1999 r. Nr 15 poz. 140, ze zm. Obowiązywało od 1 kwietnia 1995 r. do 16 grudnia 2002 r.

architektonicznych. Główną przyczyną był: wiek budynków, objęcie ich opieką Miejskiego Konserwatora Zabytków oraz brak środków finansowych na ich dostosowanie.

IV. Wnioski

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁹, wnosi o oznaczenie krawędzi stopni schodów w budynku na osiedlu Przyjaźni 118 w Poznaniu kolorem kontrastującym z kolorem posadzki.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

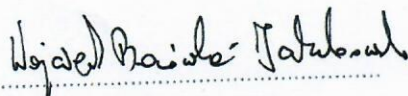
W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 27 listopada 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Wojciech Borówka-Jakubowski
główny specjalista k. p.

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

²⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm. (dalej „ustawa o NIK”).